

DATOS IDENTIFICATIVOS

Programación II

Materia	Programación II			
Código	V05G300V01302			
Titulación	Grao en Enxeñaría de Tecnoloxías de Telecomunicación			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Enxeñaría telemática			
Coordinador/a	Fernández Masaguer, Francisco			
Profesorado	Blanco Fernández, Yolanda Caeiro Rodríguez, Manuel Fernández Masaguer, Francisco			
Correo-e	francisco.fernandez@det.uvigo.es			
Web	http://www.faitic.es			

Descrición xeral O obxectivo xeral da materia é proporcionar ao alumno os fundamentos teóricos e as competencias prácticas que lle permitan analizar, deseñar, desenvolver e depurar aplicacións informáticas seguindo a paradigma orientado a obxectos. Esta é unha materia eminentemente práctica e neste sentido está orientada ao traballo dos alumnos na realización dun ou varios proxectos.

Para facilitar o desenvolvemento dos proxectos, na materia, realizarase primeiramente unha moi breve introdución á disciplina de Enxeñaría do Software, conectandola coa paradigma da programación orientada a obxectos (POO) e limitandola só ás etapas de análises, deseño, implementación e depuración. A continuación analizaranse en detalle os elementos da POO, utilizando elementos e diagramas UML que serán utilizados polos alumnos nos seus desenvolvementos.

Para alcanzar este obxectivo xeral os contidos que se verán na materia pódense resumir nos seguintes ítems:

- Conceptos básicos de Enxeñaría do Software.
- Conceptos básicos da orientación a obxectos: clases e obxectos.
- Encapsulación. Principio de ocultación. Conceptos de *desacoplamiento e cohesión
- Herdanza, abstracción, polimorfismo e reutilización
- Relacións entre clases: generalización, asociación e dependencia.
- Comunicación entre obxectos: métodos, eventos, mensaxes.
- Persistencia. Almacenamento en ficheiros e en bases de datos.
- Xeración, captura e procesamento de excepcións.
- Linguaxe de modelado UML.

Competencias

Código	
B6	CG6 Facilitade para o manexo de especificacións, regulamentos e normas de obrigado cumprimento.
B14	CG14 Capacidade para utilizar ferramentas informáticas de procura de recursos bibliográficos ou de información.
C50	(CE50/T18) Capacidade de desenvolver, interpretar e depurar programas utilizando os conceptos básicos da Programación Orientada a Obxectos (POO): clases e obxectos, encapsulación, relacións entre clases e obxectos, e herdanza.

C51	(CE51/T19) Capacidade de a aplicación básica das fases de análises, deseño, implantación e depuración de programas na POO.
C52	(CE52/T20) Capacidade de manexo de ferramentas CASE (editores, depuradores).
C53	(CE53/T21) Capacidade de desenvolvemento de programas atendendo aos principios básicos de calidade da enxeñaría do software, tendo en conta as principais fontes existentes en normas, estándares e especificacións.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Comprender os aspectos básicos da Programación Orientada a Obxectos (POO).	B14	C50
Coñecer os principais diagramas UML para a documentación nas fases de análise e deseño de programas de acordo á POO.	B6	C52
	B14	C53
Desenvolver habilidades no proceso de análise, deseño, implementación e depuración de aplicacións de acordo á POO, tendo en conta os estándares principais e normas de calidade.	B6	C51
	B14	C53
Adquirir unha madurez básica en técnicas de desenvolvemento e depuración de programas para permitir a aprendizaxe autónoma de novas capacidades e linguaxes de programación.	B6	C51
		C52
		C53

Contidos

Tema	
1. Introducción ó paradigma orientado a obxectos	a. Breve introdución á materia e a súa organización b. Nacemento do paradigma c. Bases: clases e obxectos d. Conceptos de encapsulación, herdanza (xeneralización), e polimorfismo e. Breve introdución a UML
2. Encapsulación	a. Clases, interfaces e paquetes b. Métodos e variables membro. Visibilidade. Resolución de ámbito. c. Método constructor d. Paso de parámetros: punteiros e referencias e. Punteiros a obxectos
3. Herdanza	a. Clases derivadas e tipos de herdanza b. Clases abstractas c. Herdanza múltiple d. Clase object
4. Deseño orientado a obxectos	a. Fundamentos de deseño b. Conceptos básicos da Enxeñaría do Software c. Utilización de diagramas UML
5. Polimorfismo	a. Sobrecarga e sobreescritura b. Clases abstractas e interfaces c. Clases xenéricas
6. Xestión de excepcións	a. Fundamentos de excepcións b. Manipulación de excepcións en Java

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	28	42	70
Resolución de problemas e/ou exercicios	9	9	18
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	4	10	14
Estudo de casos/análises de situacións	1	1	2
Proxectos	9	31	40
Estudo de casos/análise de situacións	0	1	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	0	3
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Clases que combinarán a exposición dos conceptos a tratar na materia coa realización de pequenos exercicios. Éstos poderán ser resoltos polo docente ou polos propios alumnos individualmente e/ou en grupo. O obxectivo é fomentar o debate na clase e reforzar a adquisición de destrezas. Esta metodoloxía está orientada á adquisición das competencias CE50, CE51 e CE53.

Resolución de problemas e/ou exercicios	No laboratorio, o profesor plantexará pequenos retos que serán resoltos colectivamente para que se poidan debater os conceptos subxacentes, as diferentes opcións de resolución e que os alumnos adquiren as destrezas obxectivo da materia. Esta metodoloxía está orientada á adquisición das competencias CE50, CE51 e CE53.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Os alumnos resolverán de forma autónoma os problemas que o profesor lles plantexa no laboratorio. As solucións e as dúbidas que xurdan ó abordar ditos problemas serán postas en común para consensuar a mellor forma de resolución. Esta metodoloxía está orientada á adquisición das competencias CE50, CE51, CE53, CG6 e CG14.
Estudo de casos/análises de situacións	Posta en común dos deseños propostos polos alumnos para solucionar o proxecto que teñen que levar a cabo durante a segunda parte do curso. A comparación das diferentes propostas servirá para seleccionar as mellores opcións e como realimentación para, se é oportuno, mellorar os deseños realizados. Esta metodoloxía está orientada á adquisición das competencias CE51 e CE52.
Proxectos	Os alumnos implementarán o sistema software plantexado polo profesor. Disporán para elo da segunda parte do curso, combinando traballo presencial no laboratorio supervisado polo profesor con traballo non presencial. Esta metodoloxía está orientada á adquisición das competencias CE50, CE53, CG6 e CG14.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Revisión e comentarios de exercicios resoltos. Glosario de erros frecuentes a evitar. Recomendacións de estilo e organización.
Proxectos	Xunto a comentar de forma conxunta diversas recomendacións e estratexias para a boa realización do proxecto, revisase con cada grupo o nivel de comprensión do proxecto, dúbidas particulares que poidan xurdir, erros de deseño e codificación e opcións de mellora.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Revisión e comentarios con cada grupo das diversas practicas propostas durante a súa realización. Resolución de erros de compilación e execución. Detección e solución de erros conceptuais.
Estudo de casos/análises de situacións	Revisión e crítica xeral do deseño UML de cada grupo durante a súa realización.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Proxectos	Os alumnos, organizados en grupos de dous, entregarán o proxecto software proposto como máximo o día 5 de Xaneiro. Este constará do seu deseño final (diagramas UML), o código e a documentación xerada explicativa da implementación. Que o código entregado poida ser compilado e executado nos equipos dos laboratorios é condición indispensable para superar esta proba de avaliación. Durante a última semana do curso, os alumnos terán unha entrevista co profesor no horario do laboratorio, dedicada a demostrar a autoría do proxecto e realizar diversas probas de funcionalidade. Os dous membros de cada grupo deberán estar obrigatoriamente presentes na devandita entrevista. As cuestións expostas na mesma deberán ser respondidas individualmente para poder constatar o grao de entendemento e implicación do alumno no proxecto desenvolvido, debendo cada alumno identificar as partes do proxecto que ha implementado. As respostas proporcionadas a súa usasen para establecer, xunto cun conxunto de tests de funcionalidade e da análise da calidade do código, a nota individual de cada alumno. No caso de que un alumno non acredite adecuadamente a autoría, non se lle dará por válido o proxecto, e considerácese suspenso na convocatoria correspondente. Para os alumnos que acrediten adecuadamente a autoría, a avaliación do proxecto terá en conta tanto as respostas proporcionadas na entrevista de autoría, como a correcta funcionalidade, como a calidade do código e o uso das técnicas da programación orientada a obxectos. A determinación da correcta funcionalidade realizarase mediante un conxunto de ao redor de 50 tests sobre o software entregado.	30	B6 C50 B14 C53

Estudo de casos/análise de situacións	Ao final da 9ª semana do curso académico os alumnos, organizados en grupos de dous, entregarán o deseño UML dun proxecto software. En horas lectivas os integrantes de cada grupo realizan co profesor unha breve entrevista da autoría deste deseño, a cal xunto co deseño entregado, usarase para establecer a nota individual de cada alumno.	10	C51 C52
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de problemas e/ou exercicios: Exame escrito e individual, realizado na data aprobada pola Xunta de Escola para iso, que constará da combinación dos seguintes tipos de preguntas: resolución de problemas, cuestións breves para resolver aplicando os conceptos teóricos explicados en clase, xustificar razonadamente se unha ou varias afirmacións son verdadeiras ou falsas, pequenos tests sobre aspectos teóricos e de aplicación. Non se permite a utilización de apuntamentos, libros ou coleccións de problemas. O número e a combinación das devanditas preguntas fixarase para cada exame en particular.	50	C50 C51 C53
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Ao final da 7ª semana do curso académico os alumnos, organizados en grupos de dous, entregarán as prácticas de iniciación en Xava propostas no laboratorio. En horas lectivas os integrantes de cada grupo realizan co profesor unha breve entrevista da autoría de prácticas de iniciación, a cal xunto cun conxunto de tests de correcto funcionamento sobre o software entregado, usácese a establecer a nota individual de cada alumno.	10	C50 C51 C52 C53

Outros comentarios sobre a Avaliación

Existen dúas modalidades de avaliación da materia: avaliación continua (EC) e avaliación tradicional (ET). Os alumnos deberán elixir unha das dúas modalidades tendo en conta as seguintes condicións:

- A EC inclúe as 4 probas descritas na apartado avaliación.
- Tanto se optan pola EC coma se optan pola ET os alumnos deberán realizar un proxecto de laboratorio. Para facilitar a elección de EC ou ET os alumnos disporán en Faitic do proxecto a realizar a partir da 4ª semana do curso académico.
- Na ET o proxecto realizarase de forma individual.
- Os alumnos que opten pola EC deberán entregar ao final da 9ª semana do curso académico o deseño UML do proxecto a realizar (correspondente á 2ª proba descrita no apartado de avaliación). Mediante dita entrega os alumnos comprométese a seguir a EC e renuncian á ET. Desde este momento estes alumnos non poderán figurar como "Non presentados".
- Os alumnos que non entreguen o deseño UML do proxecto na data estipulada renuncian á EC, de modo que serán avaliados mediante a modalidade de ET. Non existe a posibilidade de sumarse á EC nas seguintes probas intermedias.
- As probas de EC non son en ningún caso recuperables, non podendo repetirse fóra das datas estipuladas polos profesores.
- Non se gardan cualificacións (de probas de EC nin de proxectos prácticos ou exames) dun curso a outro.

Primeira convocatoria. Alumnos que opten pola EC. Serán avaliados como segue:

□ Parte teórica:

- Exame escrito (50%). Exame individual. Correspóndese coa 3ª proba descrita na apartado avaliación. A nota deste exame teórico soamente gardácese para a segunda convocatoria se é igual ou superior a 4.5 sobre 5.

□ Parte práctica:

- Prácticas de iniciación en Xava (10%). A realizar en grupos de dous. Correspóndese coa 4ª proba descrita no apartado de avaliación.

- Proxecto (40%). A realizar en grupos de dous. Divídese en dous partes:

1. Deseño (10%). Correspóndese coa 2ª proba descrita na apartado avaliación.
2. Implementación (30%). Correspóndese coa 1ª proba descrita na apartado avaliación.

□ Os requisitos para aprobar serán:

- Un mínimo de 1/3 sobre o total na parte teórica.
- Un mínimo de 1/3 sobre o total na parte de *implementación do proxecto.
- Unha nota total (suma das 4 probas) igual ou superior a 5.

- Se a nota total é igual ou superior a 5 pero non se alcanzou a nota mínima en algures, a nota final será 4.5 puntos (suspenso).

Primeira convocatoria. Alumnos que opten pola ET. Serán avaliados como segue:

□ Parte teórica:

- Exame escrito (50%). Exame individual. Correspóndese coa 3ª proba descrita na apartado avaliación. A nota deste exame teórico soamente gardácese para a segunda convocatoria se é igual ou superior a 4.5 sobre 5.

□ Parte práctica:

- Realización individual dun proxecto software que suporá o restante 50% da nota final. Este proxecto constará do deseño (diagramas UML), o código Xava e a documentación xerada explicativa da implementación. A avaliación terá en conta correcto deseño, correcta funcionalidade, calidade do código e uso de técnicas de POO. Deberá ser entregado como máximo o día 5 de Xaneiro.

- Realización dunha entrevista co profesor dedicada a demostrar a autoría do proxecto. Dita entrevista terá lugar no laboratorio durante a última semana do curso. Se o alumno non acredita adecuadamente a autoría non superase a convocatoria, e debera realizar o proxecto correspondente á segunda convocatoria.

□ Os requisitos para aprobar serán:

- Un mínimo de 1/3 sobre o total na parte teórica.

- Un mínimo de 1/3 sobre o total no proxecto.

- Unha nota total (suma das 2 probas) igual ou superior a 5.

- Se a nota total é igual ou superior a 5 pero non se alcanzou a nota mínima en algures, a nota final será 4.5 puntos (suspenso).

Segunda convocatoria. Os alumnos serán avaliados como segue:

□ Parte teórica:

- Exame escrito (50%). Exame individual. Correspóndese coa 3ª proba descrita na apartado avaliación. A nota do exame teórico non se garda en ningún caso.

□ Parte práctica:

Dependerá de se o alumno entregou ou non o proxecto na primeira convocatoria. Para os alumnos que seguiron a EC na primeira convocatoria, considerarase que un alumno entregou o proxecto se como mínimo entregou un deseño UML no que obtivese unha nota igual ou superior a 0.6 sobre 1.

- Os alumnos que non entreguen o proxecto na primeira convocatoria ou que non superasen a entrevista de autoría, deberán necesariamente realizar o proxecto ampliado da segunda convocatoria. En calquera caso pérdense as notas das partes de iniciación en Xava e deseño UML se optaron pola EC na primeira convocatoria, é dicir, serán avaliados sobre 5.

- A parte práctica a realizar polos alumnos que entreguen o proxecto na primeira convocatoria dependerá da nota *obtida no proxecto na devandita convocatoria, como segue:

- *Nota ≥ 1.5 por EC ou Nota ≥ 2.5 por ET.* Manteráselles a nota da primeira convocatoria. Poderán, con todo, mellorar a puntuación do proxecto entregando unha nova versión do da primeira convocatoria xunto coas novas funcionalidades a realizar, que se publicarán no seu momento en Faitic. Do mesmo xeito, deberán entregar un documento que recolla os cambios e actualizacións realizados no proxecto sobre a versión entregada na primeira convocatoria.
- *Nota entre 1 e 1.5 por EC ou Nota entre $5/3 < 2.5$ por ET.* Deberan necesariamente realizar o proxecto ampliado da segunda convocatoria.. Non se lles manterá a nota do proxecto da primeira convocatoria, pero si a das partes de prácticas de iniciación en Xava e deseño UML, se optaron pola EC na primeira convocatoria.
- *Nota < 1 por EC ou Nota $< 5/3$ por ET.* Deberan necesariamente realizar o proxecto ampliado da segunda convocatoria. En calquera caso pérdense as notas das partes de iniciación en Xava e deseño UML se optaron pola EC na primeira convocatoria, é dicir, serán avaliados sobre 5.

□ Requisitos de aprobado. Os requisitos para aprobar nesta convocatoria serán:

- Un mínimo de 1/3 sobre o total, na parte teórica.

- Un mínimo de 1/3 sobre o total no proxecto sen ter a conta a nota de iniciación en Xava e deseño UML se optaron pola EC na primeira convocatoria.

- Unha nota total (suma de todas as probas) igual ou superior a 5.

Se a nota total é igual ou superior a 5 pero non se alcanzou a nota mínima en algures, a nota final será 4.5 puntos (suspense).

Bibliografía. Fontes de información

Propónse a seguinte bibliografía organizada en dous grandes grupos: manuais básicos e referencias adicionais.

Manuais básicos:

[1] [Absolute Java]. W. Savitch, 4ª edición. 2010, Pearson.

[2] [Introduction to Java programming]. Y. D. Liang, 8ª edición. 2010, Pearson.

[3] [Java: How to program]. P. Deitel, H. Deitel, 9ª edición. 2011, Pearson.

Referencias adicionais:

[1] [Programación orientada a objetos con Java: Una introducción práctica usando BlueJ]. D. J. Barnes, M. Kölling, 3ª edición. 2007, Pearson.

[2] [The Java Tutorial. A short course on the basics]. S. Zakhour, S. Hommel, J. Royal, I. Rabinovitch, T. Risser, M. Hoerber, 4ª edición. 2006, Prentice-Hall.

[3] [Data Structures & Algorithms in Java]. M. T. Goodrich, R. Tamassia, 5ª edición. 2010, Wiley.

[4] [Java Tools]. A. Eberhart, S. Fischer. 2002, Wiley.

[5] [Java in a Nutshell]. D. Flanagan, 5ª edición. 2005, O'Reilly.

[6] [Thinking in Java]. B. Eckel, 4ª edición. 2006, Prentice-Hall.

[7] [Learning Java]. P. Niemeyer, D. Leuck, 4ª edición. 2013, O'Reilly.

[8] [How to Think Like a Computer Scientist. Java™ Version], 4ª versión. Online:
<http://www.greenteapress.com/thinkajava/>

[9] [Java notes]. F. Swartz. Online: <http://www.leepoint.net/notes-java/index.html>

[10] [Java SE. Oracle]. Online: <http://www.oracle.com/technetwork/java/javase/downloads/index.html>

[11] [Java 2 Platform Standard Edition 5.0. API Specification]. Online: <http://download.oracle.com/javase/1.5.0/docs/api/>

[12] [The Java Tutorials]. Oracle. Online: <http://download.oracle.com/javase/tutorial/>

[13] [Ingeniería del Software orientada a objetos con UML, Java e Internet]. A. Weitzenfeld. 2005, Thomson.

[14] [Open-oriented Analysis and Design with Applications]. G. Booch, R. Maksimchuk, M. Engel, B. Young, J. Conallen, K. Houston, 3ª edición. 2007, Addison-Wesley.

[15] [The Unified Modeling Language User Guide]. G. Booch, J. Rumbaugh, I. Jacobson, 2ª edición. 2005. Addison-Wesley.

[16] [UML Distilled: A Brief Guide to the Standard Object Modeling Language]. M. Fowler, 3ª edición. 2003, Addison-Wesley.

[17] [Fundamentals of object-oriented design in UML]. M. Page-Jones. 2002, Addison-Wesley.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Programación I/V05G300V01205
